

Företagares behov av posttjänster

Juni 2021

företagarna

INNEHÅLL

Sammanfattande resultat	3
Om undersökningen.....	3
Bakgrund och nuläge	4
Företagares syn på posttjänster	6
Befordringstider	9
Varannandagsutdelning	13
Avslutning	15
Sverige långt ifrån bredbandsmålet.....	16
Vilka är de 3 procenten?.....	18

Rapportens författare

Pontus Lindström
Näringspolitisk expert
Företagarna

Företagarna företräder 60 000 företagare och har 2 000 förtroendevalda. Vi erbjuder nätverk, kunskap och praktisk hjälp samt driver utvecklingen för ett bättre företagsklimat, så att företagare får rätt förutsättningar för att kunna utveckla sin verksamhet och nå sina mål.

SAMMANFATTANDE RESULTAT

- **36 procent** av Sveriges företagare upplever att posttjänsterna fungerar ganska eller mycket dåligt. Endast tre procent anser att postväsendet fungerar mycket bra. Andelen företagare som är missnöjda med posten är högre i storstäder än i mindre städer och på landsbygden. Informations- och kommunikationsföretag upplever störst problem med posttjänsterna.
- **7 av 10 företagare anser att det är viktigt för det egna företaget att kunna skicka eller ta emot försändelser med varor som når mottagaren nästföljande dag.** Lika många anser att det är viktigt att kunna skicka eller ta emot fysiska brev som når mottagaren inom två dagar.
- **66 procent tror att varannandagsutdelning av post kommer leda till negativa konsekvenser för det egna företaget.** Bland företagare verksamma på landsbygden är motsvarande siffra 73 procent.

Om undersökningen

- Rapportens resultat bygger på en webbaserad enkät till Företagarnas företagarpanel genomförd 19 mars–7 april 2021.
- Antal respondenter var 864 företagare med bred representation sett till olika branscher, företagsstorlekar och geografisk hemvist.
- Svarens fördelning har korrigerats för att efterlikna den nationella företagarstrukturen, med hjälp av en modell baserad på SCB:s statistik över antal företagare i Sverige. Konkret görs detta genom att korrigerande vikter räknas fram för olika företagsstorlekar (antal anställda), kön, ålder och bransch.

BAKGRUND OCH NULÄGE

I Postlagen (2010:1045) framgår i 3 kap 1 § att den samhällsomfattande posttjänsten ska uppfylla kraven att det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillståndsmyndigheten bedömer utgör skäl för undantag, ska göras minst en insamling och minst en utdelning av postförsändelser. 2018 ändrades befordringskravet för brev med normalporto från det tidigare regelverket med övernattbefordran till en ny modell med tvådagarsbefordran, samt att minst 95 procent av de inrikes brev som lämnats in för tvådagarsbefordran ska ha delats ut inom två arbetsdagar. I promemorian *Befordringskravet i postförordningen* från december 2020 föreslog regeringen att dessa krav behöver sänkas ytterligare, till att minst 85 procent av de inrikes brev som lämnas in för tvådagarsbefordran ska ha delats ut inom två arbetsdagar, samt att minst 97 procent av breven ska ha delats ut inom fyra arbetsdagar.

Parallellt med detta har Postnord, det statliga bolag som av Post- och telestyrelsen (PTS) har fått i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten, sedan februari 2020 infört en modell med varannandagsutdelning i södra Sverige. Enligt Postnord har försöket varit framgångsrikt och beslut har därför tagits att införa en modell med postutdelning varannan dag i hela landet från och med 2022. Det innebär kortfattat att post delas ut måndag, onsdag och fredag den första veckan, för att följande vecka delas ut på tisdag och torsdag. Samtidigt som Postlagen tydligt klargör att insamling och utdelning av postförsändelser ska göras varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan.

Hur går egentligen detta ihop? Och hur påverkas Sveriges företagare av förändringarna? Och vilken är egentligen den lägsta nivån av postservice som landets företagare kan förvänta sig om denna utveckling fortsätter i oförändrad takt?

Motiven till dessa förändringar, och för många kunder upplevda försämringar, är ett förändrat beteendemönster med allt färre brev som skickas i Sverige till följd av den ökade graden av digitalisering. Antalet brev i Sverige minskade som exempel från 2,3 miljarder 2015 till 1,6 miljarder 2020. Att endast finansiera de minskade volymerna med portohöjningar är enligt Postnord inte tillräckligt. Ofta pekar företaget på att den svenska staten inte har gått in med några pengar för att motverka den sjunkande utdelningsfrekvensen, vilket gör att Postnord härtill är nödda och tvungna att genomföra förändringarna. Att liknande förändringar i utdelningsfrekvensen redan har skett i våra nordiska grannländer är också ett argument som inte sällan lyfts fram av företaget.¹

¹ Regeringen beslutade även den 1 oktober 2020 att tillsätta en utredning med direktiv att se över den framtida finansieringen av den samhällsomfattande posttjänsten i Sverige (dir. 2020:101). Utredningen ska presentera sina slutsatser senast den 31 januari 2023.

Samtidigt finns det anledning att ifrågasätta den krisbild som Postnord ofta målar upp. Något konkret sifferunderlag som visar att de minskade brevvolymnerna leder till förluster för det statliga bolaget har inte presenterats och 2020 blev det mest lönsamma året någonsin för Postnord, med en vinst på hela 1,7 miljarder SEK.²

Den andra sidan av mynnet är givetvis att den sjunkande nivån på – och försämring av – den postala servicen kan leda till stora negativa konsekvenser för de företag och privatpersoner som är helt beroende av postförsändelser. För att företag och företagare ska kunna verka i hela landet med bibehållen konkurrenskraft är det helt avgörande med en grundläggande fungerande infrastruktur i form av internetuppkoppling, telefoni och post. Företag har ett stort behov av att kunna svara mot kunders behov och efterfrågan. Detta ställer i sin tur höga krav på snabb kommunikation, såväl digitalt som med fysiska brev. Att inte ha tillgång till postservice kan vara frågor som stoppar entreprenören från företagsetablering eller fortsatt verksamhet, inte minst på landsbygden. Företag är också beroende av att kunna skicka och ta emot brev snabbt och med hög tillförlitlighet eftersom det finns en förväntan hos kunder, leverantörer och inte minst statliga myndigheter att företagen ska kunna kommunicera skyndsamt.

Syftet med denna rapport är att ge en bild av företagares generella behov av posttjänster samt hur företagen kan förväntas påverkas av de förändringar som beskrivits ovan. Metoden är en enkätundersökning med svar från 843 företagare genomförd under våren 2021.

Lika (o)säkert som ett brev på posten är att servicenivån för den landsomfattande posttjänsten kommer att diskuteras flitigt under en lång tid framöver. Företagarnas förhoppning är att resultatet från denna undersökning ska vara ett användbart underlag till denna diskussion.

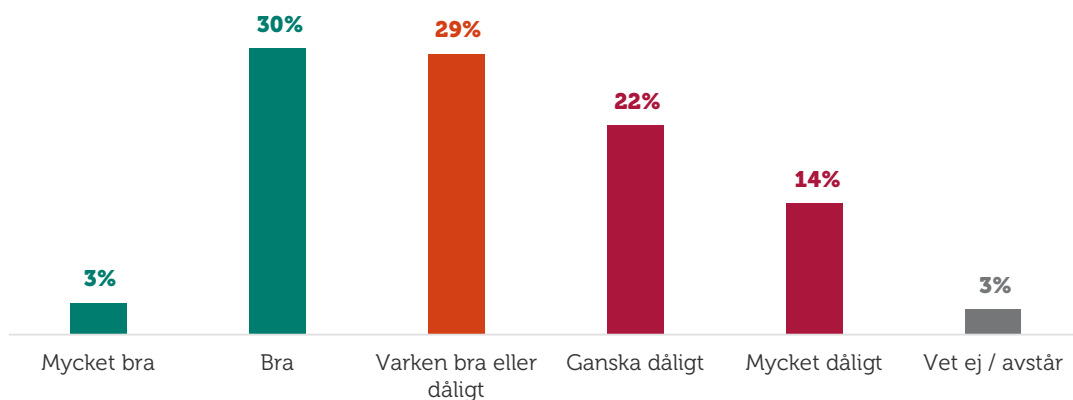
---

² Postnord, 2021-02-02, Bokslutskommuniké 2020 – bästa resultatet någonsin: <https://www.Postnord.com/sv/media/Postnord-pressmeddelanden/2021/Postnord-bokslutskommunike-2020-basta-resultatet-nagonsin>

FÖRETAGARES SYN PÅ POSTTJÄNSTER

Vad tycker då Sveriges företagare om det svenska postväsendet? I figur 1 nedan har företagare fått ge sin bild av hur de generellt upplever att posttjänsterna i Sverige fungerar för det egna företaget. Den sammantagna bilden av Sveriges posttjänster är att fler företagare har en negativ bild än andelen företagare som är positiva. Hela 36 procent svarar att posttjänsterna fungerar *Ganska dåligt* eller *Mycket dåligt* vilket kan jämföras med 33 procent som har en positiv bild. Det är också endast 3 procent som anger svarsalternativet *Mycket bra*, att jämföra med de 14 procent som svarar att posttjänsterna fungerar *Mycket dåligt*.

Figur 1. Hur upplever du generellt att posttjänsterna i Sverige fungerar för dig och ditt företag?

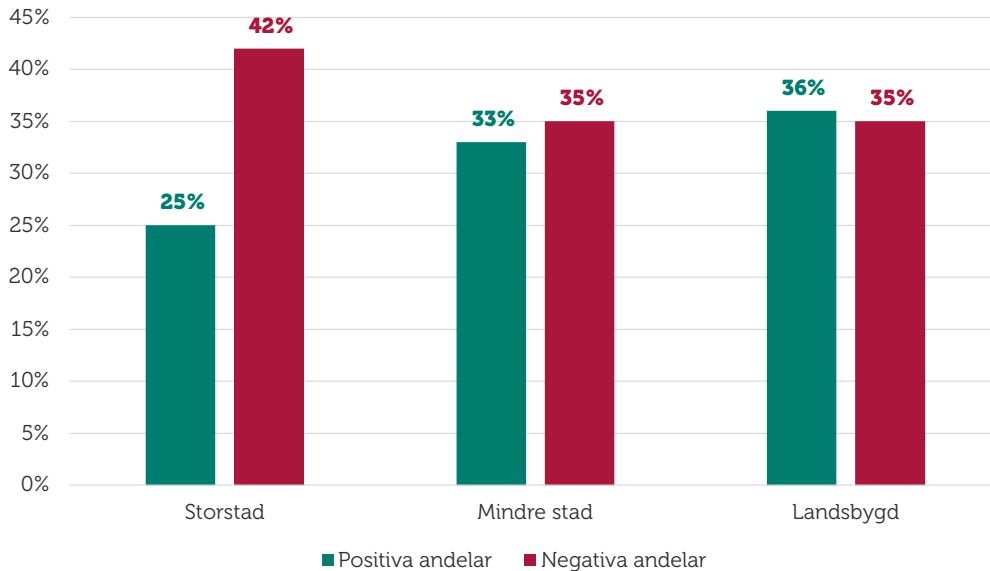

Som kommer framgå senare i rapporten finns det en bred variation i vad som kan tänkas rymmas inom begreppet *posttjänster* – och en mängd aspekter som kan påverka den upplevda servicenivån. I undersökningen har dock respondenterna utifrån ett öppet svarsfält fått ange *varför* de svarar som de gör. Bland de företagare som angivit svarsalternativen *Ganska dåligt* och *Mycket dåligt* handlar missnöjet framför allt om:

- Otillgänglighet i form av begränsade öppettider hos Postnords Företagscenter
- Otillgänglighet i form av långa avstånd till in- och utlämningsställen
- Låg frekvens vad gäller tömning av postlådor
- Långa befordringstider (tid från inlämning till utlämning)
- Låg utdelningsfrekvens
- Höga kostnader för brevporto och paket
- Brist på service i kontakt med Postnords kundtjänst
- Bortslarvade brev och paket som inte når mottagaren

Utifrån detta är det lätt att dra slutsatsen att ett upplevt missnöje med Sveriges posttjänster framför allt är en fråga om centrum-periferi, där företagare på landsbygden upplever en lägre servicenivå än sina kollegor i storstäderna. Utifrån hur svaren fördelar sig går det dock inte att dra den slutsatsen när resultatet bryts ner på geografisk täthet – snarare tvärtom (se figur 2).

Figur 2. Hur upplever du generellt att posttjänsterna i Sverige fungerar för dig och ditt företag?

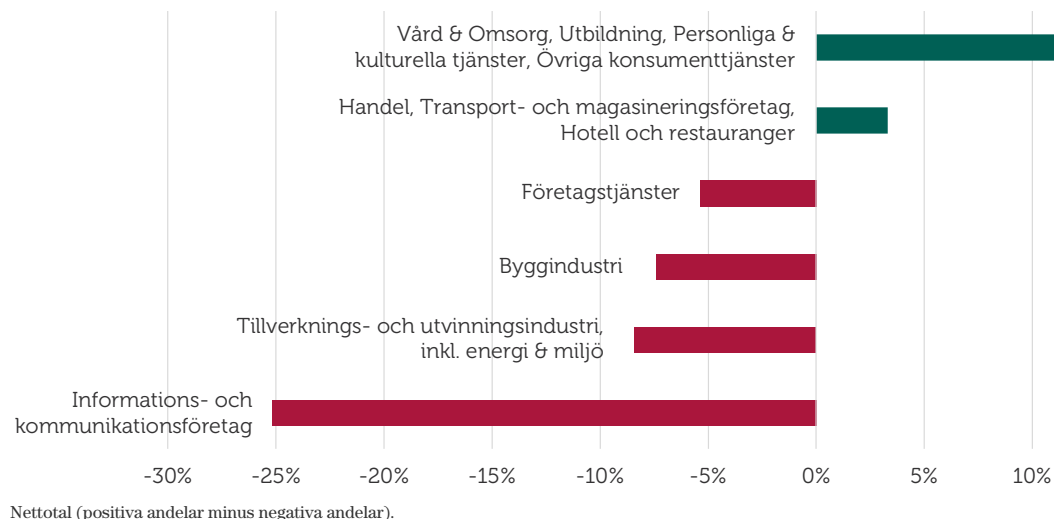

Positiva andelar = Mycket bra/Bra. Negativa andelar = Ganska dåligt/Mycket dåligt.

Bland företagare i större städer är det betydligt fler (42 procent) som upplever att posttjänsterna fungerar ganska eller mycket dåligt, jämfört med andelen som har en positiv bild av posten (25 procent). Bland företagare i mindre städer och på landsbygden är andelen positiva och negativa ungefär lika stora. Förklaringen skulle delvis kunna vara att serviceförväntningarna är lägre på landsbygden än i större städer, men kan också förklaras av hur branschstrukturen ser ut.

När en liknande nedbrytning görs utifrån en grov uppdelning i vilka sektorer företagen är verksamma framkommer att informations- och kommunikationsföretag upplever störst missnöje med hur posttjänsterna fungerar. Andelen negativa företagare är hela 25 procentenheter högre än andelen positiva företagare (netttotal -25, se figur 3). Att det är just företag verksamma inom branschen information och kommunikation som upplever störst missnöje med posttjänsterna är oroväckande, då behovet av ett effektivt postsystem troligtvis är stort för den här typen av företag. Det gäller inte minst för tryckerier och distributionsföretag.

Figur 3. Hur upplever du generellt att posttjänsterna i Sverige fungerar för dig och ditt företag?

Att informations- och kommunikationsföretag inte sällan är verksamma i större städer skulle också kunna vara en delförklaring till att fler företagare i större städer är missnöjda med hur posten fungerar. Samtidigt är det positiva nettotalet allra störst för tjänsteföretag inom välfärd, personliga tjänster och övriga konsumenttjänster (+11 procentenheter), vilket också är företag som ofta är verksamma i större städer där det bor många människor.

En ytterligare förklaring kan helt enkelt vara att det finns stora brister även i större städer när det kommer till hur posttjänsterna fungerar, och att den stora mängd brev och paket som flödar i storstäderna kan medföra en negativ serviceupplevelse för de företag som är beroende av fungerande posttjänster. Troligtvis finns det en mängd förklaringar som samvarierar.

Oavsett är en viktig slutsats att diskussionen om hur posttjänsterna fungerar i Sverige inte kan för-
enklas och reduceras till att endast handla om en låg servicenivå på landsbygden. Undersökningens resultat visar tydligt att frågan är betydligt mer mångfasetterad än så.

BEFORDRINGSTIDER

Den svenska marknaden för postförsändelser kan grovt delas in i två delar: paket och brev, där definitionen av det senare är att försändelsen inte får väga mer än 2 kg. Utvecklingen av antal försändelser har under de senaste åren följt två motsatta trender, där antalet brev har minskat samtidigt som varuförsändelser (paket) har ökat markant, inte minst till följd av den ökade e-handeln.

Antalet aktörer på de olika marknaderna ser också väldigt olika ut. När det kommer till brev dominerar Postnord med en marknadsandel på nästan 80 procent.³ Den främsta konkurrenten är Citymail med en marknadsandel på strax under 19 procent. Postnord är också den enda rikstäckande aktören på brevmarknaden, vilket gör att det statliga bolaget i praktiken har ett eget monopol på inrikes brev – nästan 30 år efter avregleringen 1993 då Postens brevmonopol avskaffades.

Den svenska paketmarknaden däremot präglas av en något större mångfald av aktörer där Postnord står för drygt 40 procent, följt av UPS (20 procent), Schenker (10 procent) och DHL (10 procent). När det kommer till inrikesmarknaden står Postnord för 60 procent, följt av Schenker och DHL med 15 procent vardera.

De olika marknaderna fungerar alltså väldigt olika och föga förvånande är det framför allt brevens framtid som ofta står i centrum när de landsomfattande posttjänsterna diskuteras. I de lagar och förordningar som reglerar posttjänsterna är det brevens befordringstider som fastslås, och där har utvecklingen gått åt allt längre befordringstider. 2018 ändrades befordringskravet för brev från övernattbefordran till tvådagarsbefordran, samt att minst 95 procent av de inrikes brev som lämnats in för tvådagarsbefordran ska ha delats ut inom två arbetsdagar. Redan två år senare föreslog regeringen att dessa krav ska sänkas ytterligare, till att minst 85 procent av de inrikes brev som lämnas in för tvådagarsbefordran ska ha delats ut inom två arbetsdagar, samt att minst 97 procent av breven ska ha delats ut inom fyra arbetsdagar.

Detta förslag har kritiserats av en rad remissinstanser, bland annat av tillståndsmyndigheten Post- och telestyrelsen (PTS) som i sitt yttrande skriver att det behövs en tydligare konsekvensutredning av förslaget, inte minst då de nya kraven kommer innebära att upp till 15 procent av breven i praktiken kan komma att ta sex arbetsdagar innan de är framme hos mottagaren, eftersom många brevlådor töms tidigt på morgonen och posten inte delas ut förrän i slutet av dagen.⁴

Även Företagarna har kritiserat förslaget om sänkta befordringstider och menade i vårt remissyttrande att förslagets konsekvensanalys i för hög utsträckning tog sin utgångspunkt i behoven för Postnord, när det i själva verket borde vara behoven för företag och privatpersoner som står i fokus.⁵

³ Post- och telestyrelsen, 2021-04-15, Svensk postmarknad 2021:

<https://www.pts.se/globalassets/startpage/dokument/icke-legala-dokument/rapporter/2021/post/svensk-postmarknad-2021.pdf>

⁴ Post- och telestyrelsen, remissyttrande 2021-02-25:

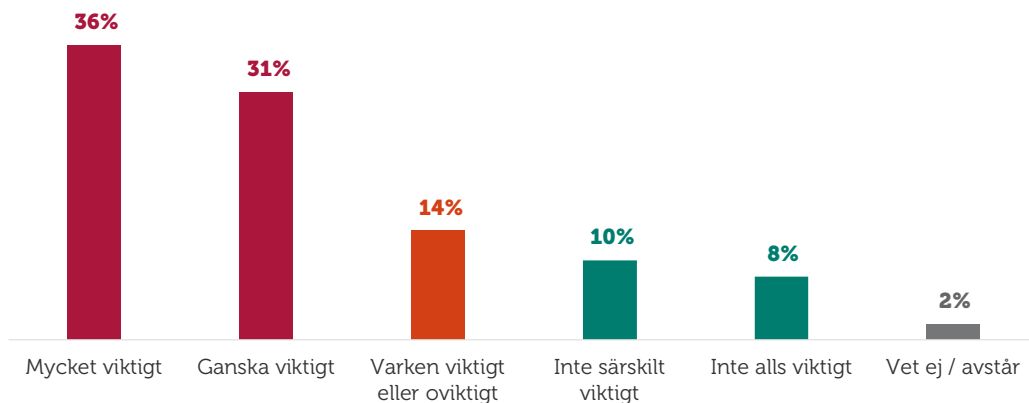
<https://pts.se/globalassets/startpage/dokument/icke-legala-dokument/pts-remissvar/2021/pts-remissvar-i2020-03091.pdf>

⁵ Företagarna, remissyttrande 2021-03-01: <https://www.foretagarna.se/contentassets/a222d450d0194ca0943c375d66a06efd/remissyttrande-i2020-03091-befordringskravet-i-postforordningen-foretagarna.pdf>

Så hur ser då företagens behov av snabba befordringstider ut? Spelar det någon roll om ett paket eller brev kommer fram inom en eller tre dagar? Det korta svaret är givetvis att det beror på vad försändelsen innehåller. Om ett företag är i akut behov av att skicka en försändelse som når mottagaren samma dag eller dagen därpå finns det ofta tilläggstjänster som kan erbjuda detta. Dock skriver Post- och telestyrelsen i sitt remissyttrande att "för mindre företag samt företag i lands- och glesbygd kan den försämrade förutsägbarheten i tjänsten försämra deras förutsättningar att bedriva affärsverksamhet".

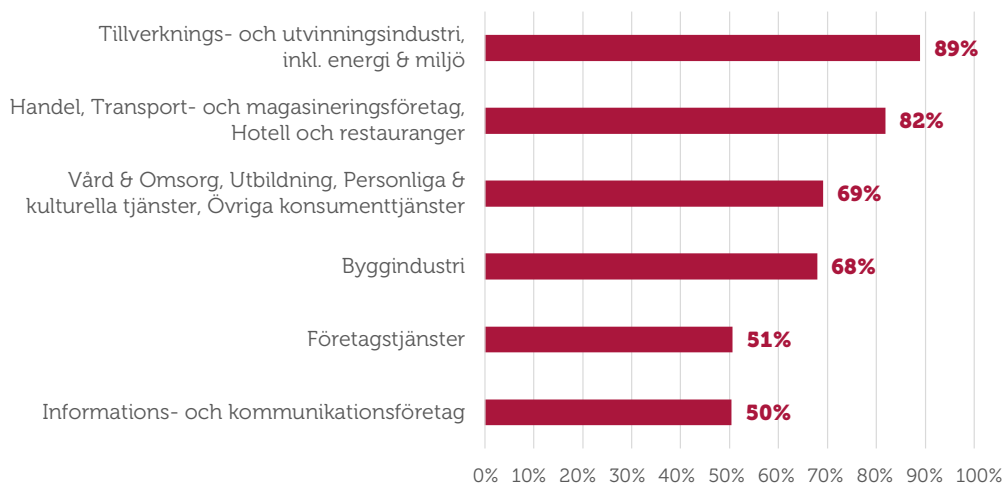
Undersökningens resultat visar också att svenska företag generellt har ett stort behov av snabba leveranser och korta befordringstider. I figur 4 nedan har företagare fått svara på hur viktigt det är för det egna företaget att kunna skicka eller ta emot försändelser med varor (produkter, reservdelar, provsvar) som kommer fram dagen efter de skickades. Hela 67 procent svarar att det är mycket eller ganska viktigt, vilket kan jämföras med 18 procent som svarar att det inte är lika viktigt.

Figur 4. Hur viktigt är det för dig och ditt företag att kunna skicka eller ta emot försändelser med varor (t.ex. produkter, reservdelar, provsvar) så att de kommer fram dagen efter de skickades?

Två faktorer som framför allt påverkar vikten av snabba paketleveranser är företagsstorlek och bransch. För företag utan anställda svarar 61 procent att det är mycket eller ganska viktigt. För företag med tio anställda eller fler är andelen hela 85 procent. De branscher som har störst behov av skyndsamma varuförsändelser är tillverkning samt handel/transport/besöksnäring (se figur 5).

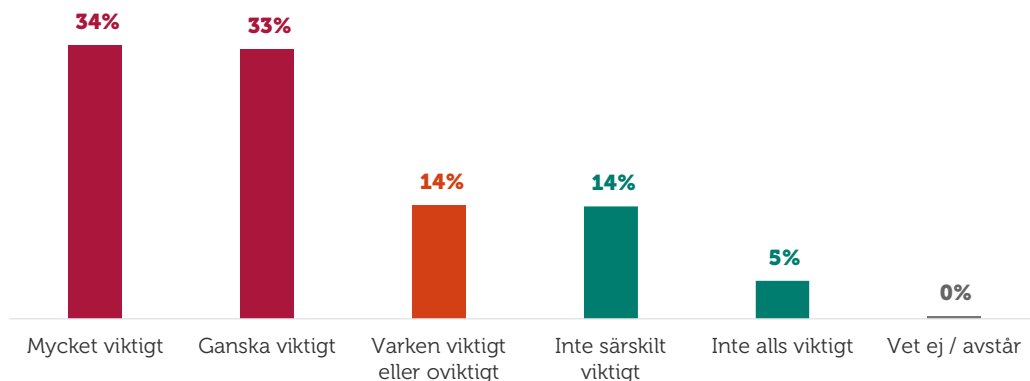
Figur 5. Hur viktigt är det för dig och ditt företag att kunna skicka eller ta emot försändelser med varor (t.ex. produkter, reservdelar, provsvar) så att de kommer fram dagen efter de skickades?

(Andel svar "Mycket viktigt" och "Ganska viktigt").

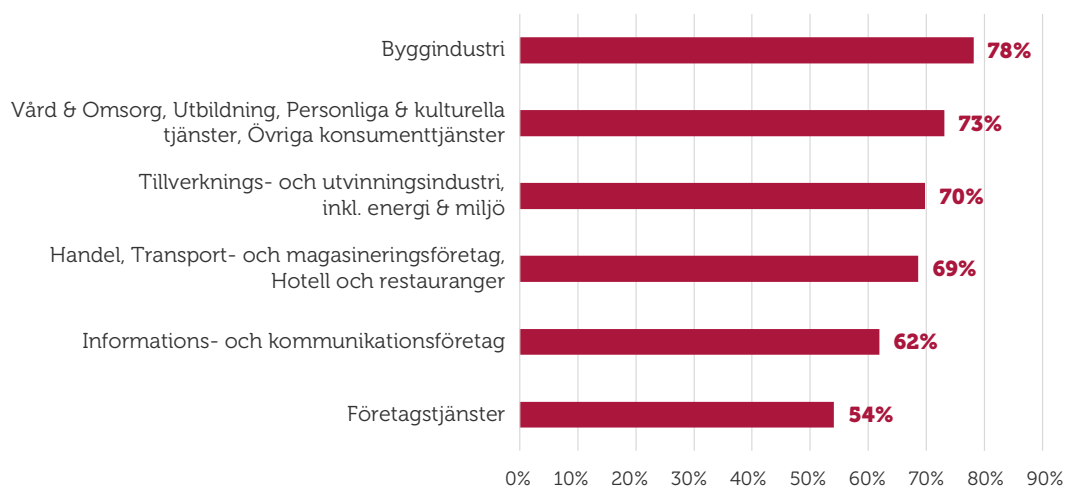
Även när det kommer till brevmarknaden visar undersökningens resultat att svenska företag har ett stort behov av korta befordringstider. I figur 6 nedan har företagen fått svara på hur viktigt det är att kunna skicka eller ta emot fysiska brev som når mottagaren inom två dagar. 67 procent svarar att det är mycket eller ganska viktigt, vilket kan jämföras med 19 procent som svarar att det inte är särskilt viktigt eller inte alls viktigt.

Figur 6. Hur viktigt är det för dig och ditt företag att kunna skicka eller ta emot fysiska brev som når mottagaren inom två dagar?

Även när det kommer till brevfrösendelser finns det en stor branschspridning (se figur 7) där det inom byggsektorn är 78 procent av företagen som svarar att snabba brevleveranser är viktiga. Det lägsta behovet av skyndsamma brevfrösendelser finns inom den breda sektorn företagstjänster.

Figur 7. Hur viktigt är det för dig och ditt företag att kunna skicka eller ta emot fysiska brev som når mottagaren inom två dagar?

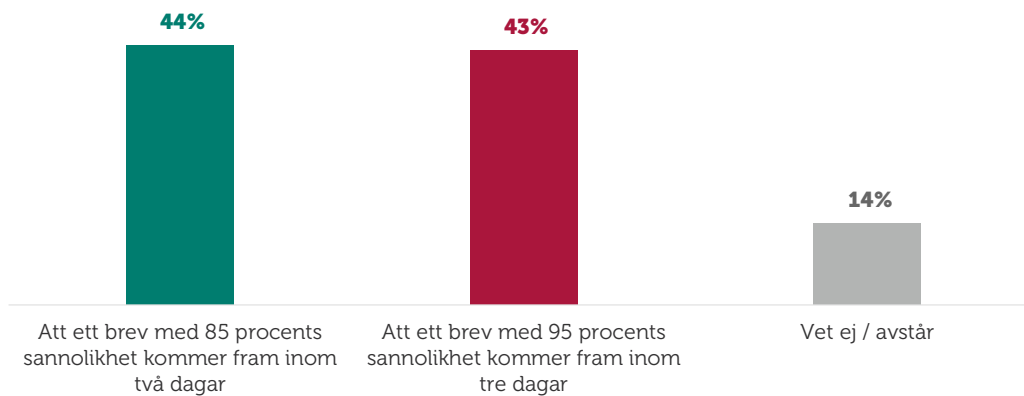

(Andel svar "Mycket viktigt" och "Ganska viktigt")

I regeringens förslag om sänkta befordringstider ska alltså 85 procent av de inrikes brev som lämnats in för tvådagarsbefordran ha delats ut inom två arbetsdagar och minst 97 procent av breven inom fyra arbetsdagar. Problemet för en enskild företagare som lägger ett brev i postlådan är givetvis att hen inte kan veta om det just är det egna brevet som kommer nå mottagaren inom två arbetsdagar. För att vara säker på att brevet ska nå mottagaren inom ett visst datum behöver avsändaren planera för 4–6 arbetsdagar i befordringstid.

Det bästa alternativet för Sveriges företagare hade givetvis varit om samtliga brev som läggs på postlådan med 100 procents sannolikhet hade nått mottagaren redan nästa dag. En intressant fråga är dock om det är tillförlitligheten eller snabbheten som är viktigast för företagen. I figur 8 har respondenterna fått svara på om det viktigaste är att ett brev med 85 procents sannolikhet kommer fram inom *två* dagar ELLER att ett brev med 95 procents sannolikhet kommer fram inom *tre* dagar. Andelen svar under respektive alternativ fördelar sig nästan helt jämnt vilket visar att både snabbhet och tillförlitlighet värderas högt av företagen.

Figur 8. Vilket är viktigast för dig och ditt företag av följande två alternativ?

Även för denna fråga finns det stora variationer när det kommer till bransch. För företag inom information och kommunikation är det 56 procent som svarar att det viktigaste är tillförlitligheten, det vill säga att ett brev med 95 procents sannolikhet kommer fram inom tre dagar, jämfört med 35 procent som svarar att snabbheten är viktigast. Inom handel/transport/besöksnäring däremot är det 50 procent som svarar att snabbheten är viktigast, det vill säga att ett brev med 85 procents sannolikhet kommer fram inom två dagar, jämfört med 35 procent som svarar det motsatta svarsalternativet.

Kontentan av resultatet från frågorna ovan är dock att det generellt finns ett stort behov bland Sveriges företag att kunna skicka och ta emot både brev och paket med korta befordringstider. Politiska förslag som syftar till att minska kraven för den landsomfattande posttjänsten kommer otvivelaktigt leda till försämrade förutsättningar för många företag att kunna bedriva sin verksamhet. Nästa avsnitt kommer visa att detta även gäller för en annan pågående förändring av posttjänsterna.

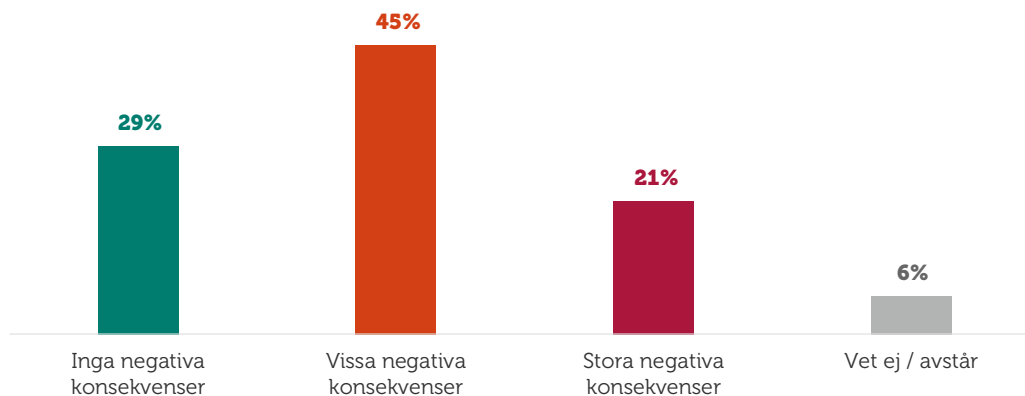
VARANNANDAGSUTDELNING

Under hösten 2020 inledde Postnord en testverksamhet med varannandagsutdelning av brev, tidningar och reklam i de skånska kommunerna Lund och Kävlinge. Syftet var enligt Postnord att möta det förändrade beteendemönstret med allt färre skickade brevöversändelser. Modellen går ut på att posten delas ut måndag, onsdag och fredag den första veckan, för att följande vecka delas ut tisdag och torsdag. Under en 14-dagarsperiod kommer alltså den berörda posten att delas ut fem gånger.

Pakettjänster, varubrev och expressbrev som levereras direkt till mottagaren kommer dock enligt Postnord fortsatt att delas ut dagligen. Företagskunder som har postbox, storkundspostnummer eller utkörnings- och hämtningsavtal påverkas enligt Postnord inte heller av förändringarna. I januari 2021 infördes modellen med varannandagsutdelning i hela region Syd, under maj 2021 i region Väst och 2022 ska modellen vara fullt implementerad i hela landet.

I figur 9 har de svarande företagen fått svara på hur de bedömer att förändringen med varannandagsutdelning kommer påverka vardagen för det egna företaget. Resultatet visar att endast 29 procent av företagen svarar att den nya modellen inte kommer få några negativa konsekvenser. Var femte företagare svarar dessutom att varannandagsutdelning kommer få stora negativa konsekvenser för det egna företaget.

Figur 9. Postnord har nyligen infört en försöksverksamhet i södra Sverige där posten delas ut varannandags, i stället för varje dag. Från och med år 2022 ska hela Sverige omfattas av varannandagsutdelning. Hur tror du att förändringen med varannandagsutdelning kommer påverka dig och ditt företag?

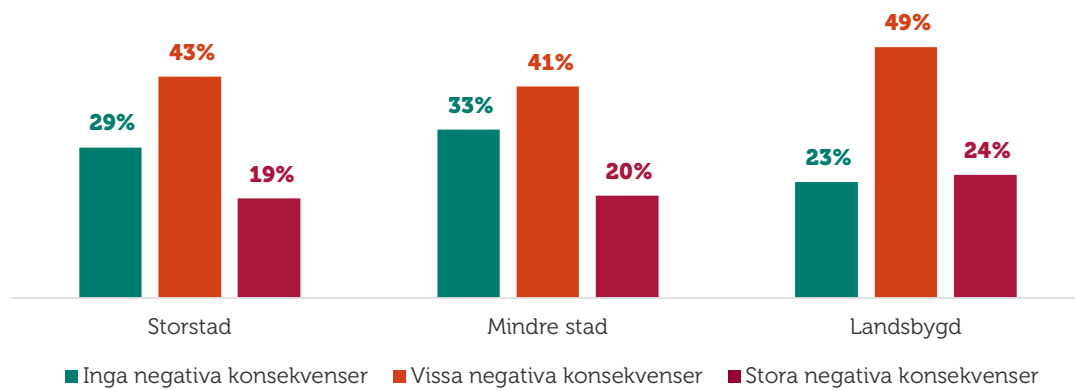

Huruvida varannandagsutdelning kommer försvåra vardagen för Sveriges företagare beror naturligtvis på vilket behov av posttjänster ett företag har. Är det ett större företag med befintliga leveransavtal och en stor del varubrev kommer troligtvis effekterna vara försumbara. Rör det sig om en egenföretagare på landsbygden där det är svårt att göra någon distinktion mellan privata brev och företagets brev kan de negativa effekterna bli mer kännbara. Är det ett företag med huvudsaklig verksamhet produktion och distribution av dagstidningar kan effekterna bli närmast katastrofala.

I samband med att frågan ställdes i enkäten har de svarande företagen också fått möjlighet att kommentera *varför* de svarar som de gör. I de öppna svaren framkommer en bild av att många företagare uppfattar varannandagsutdelning som ytterligare ett steg på en negativt sluttande väg mot en allt sämre postal service. Det finns en ton av uppgivenhet i många av kommentarerna och flera respondenter lyfter att det redan i dag tar upp till en vecka för breven att nå fram. Några exempel på situationer där varannandagsutdelning kan ge negativa konsekvenser är enligt de svarande företagen brevöversändelser till och från myndigheter med kort svarstid och förseningsavgift, fakturor samt när kunder och klienter fysiskt behöver signera avtal, kallelser och andra handlingar.

När svaren på frågan om hur företagen påverkas av varannandagsutdelning bryts ner på geografisk täthet framkommer också en bild av att landsbygdsföretagare ser större negativa konsekvenser än företagare verksamma i mindre och större städer (se figur 10). Hela 73 procent av företagare verksamma på landsbygden svarar att modellen kan komma att få vissa eller stora negativa konsekvenser för det egna företaget. I storstäder är motsvarande siffra 62 procent och i mindre städer 61 procent.

Figur 10. Postnord har nyligen infört en försöksverksamhet i södra Sverige där posten delas ut varannan dag, i stället för varje dag. Från och med år 2022 ska hela Sverige omfattas av varannandagsutdelning. Hur tror du att förändringen med varannandagsutdelning kommer påverka dig och ditt företag?

AVSLUTNING

Som nämndes inledningsvis finns det en mängd faktorer som påverkar det svenska postväsendets funktionssätt och den här rapportens ambition har inte varit att behandla samtliga av dessa aspekter. Syftet har i stället varit att ge en övergripande bild av svenska företag och företagares behov av posttjänster. Under de senaste åren har det skett en rad förändringar, i form av ökade befordringstider och varannandagsutdelning, som gjort att den postala servicen har minskat runt om i landet. Det finns förslag från regeringen och en önskan från Postnord som – om de blir verklighet – kommer göra att denna utveckling fortsätter i oförändrad takt.

Postnord pekar ofta när de motiverar försämringar av befordringstider och utdelningsfrekvens på att utvecklingen är ofrånkomlig, att det är en logisk konsekvens av en ökad digital kommunikation och en konstant internetuppkoppling.⁶ Samtidigt är det i slutändan politiska beslut och riksdagens partier som kan välja om denna utveckling kan och bör fortsätta i oförändrad takt. Då är det också helt nödvändigt att våra folkvalda politiker har ett korrekt underlag som visar vilka effekter förändringarna med minskad postal närvaro kan komma att få för Sveriges privatpersoner och företag.

Att ställa sig frågande och kritisera de senaste årens och de kommande årens förändringar i den landsomfattande posttjänsten handlar inte om att vara teknikfientlig, eller att nostalgiskt vurma för en svunnen tid då brevbäraren gjorde ett dagligt besök hos alla Sveriges hushåll. Men för att Sveriges företag och företagare ska ha marknadsmässiga möjligheter att kunna bedriva sin verksamhet i hela landet är det nödvändigt med en välfungerande infrastruktur i form av snabba posttjänster, fibernät och telefoni.

I en tid av återhämtning efter covid-19-pandemin ligger det i allas intresse att Sveriges företag har bästa förutsättningar att kommande år kunna växa, anställa och därmed skapa nya skattekonor till välfärdens finansiering. Även om internet helt gjort om förutsättningarna för såväl handel och bankärenden som för hur vi skickar meddelanden till varandra så är behovet av ett fungerande nationellt postväsende för fysiska paket och brev fortfarande stort. Inte minst då mycket tyder på att allt fler företagare och anställda under kommande år delvis kommer arbeta hemifrån.

⁶ Postnord, "Gårdagens regler bestämmer morgondagens post": <https://www.postnord.se/vara-losningar/artiklar/framtidens-post/gardagens-regler-bestammer-morgondagens-post>

Sverige långt ifrån bredbandsmålet

En ökad digitalisering och en fortsatt bredbandsutbyggnad är tveklöst något som välkomnas av Sveriges invånare och företagare. Men det är inte svårt att ifrågasätta påståendet från Postnord om att hela landet har konstant internetuppkoppling. Under rubriken *Hela landet ska växa* i Januariöverenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna framgår det enligt punkt 23 att målet för den digitala infrastrukturen ska vara att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020, samt att alla företag bör ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet senast år 2023. Post- och Telestyrelsen (PTS) slår i sin uppföljningsrapport i oktober 2020 fast att varken målet om 95 procents tillgång till 100 Mbit/s år 2020 eller målet om 100 procent tillgång till stabila tjänster 2023 kommer att uppnås.⁷

På många håll i landet finns det fortfarande stora brister i bredbandsutbyggnaden och utanför tätorterna ligger utbyggnaden i länen på mellan 31 och 83 procent. Snittet för hela landet är 85 procent i tätorter och 57 procent utanför tätort (se tabell 1).⁸

Med detta som bakgrund finns det all anledning att ifrågasätta huruvida det är försvarbart att genomföra aviserade försämringar av befordringstider och utdelningsfrekvens med hänvisning till att Sverige är konstant uppkopplat. Undersökningens resultat visar också att det finns gott om exempel på situationer då företagare har ett behov av att skyndsamt kunna skicka och ta emot fysiska brev – som inte kan ersättas av ett mejl. Undersökningen visar också tydligt att många av Sveriges företagare ser med oro på den utveckling av försämrad postal närvaro och service som har skett och som kommer att ske runt om i landet.

⁷ Post- och telestyrelsen, 2020-10-01, Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi 2020: <https://www.pts.se/globalassets/startpage/dokument/icke-legala-dokument/rapporter/2020/internet/uppfoljning-av-regeringens-bredbandsstrategi-2020-slutrapport.pdf>

⁸ Siffrorna framtagna från <https://bredbandskartan.se/>

Tabell 1. Bredbandsutbyggnad i Sveriges län. Källa: www.bredbandskartan.se

LÄN	ANTAL ARBETS-STÄLLEN	ANDEL ARBETS-STÄLLEN	BREDBANDS-UTBYGGNAD, TÄTORT	BREDBANDS-UTBYGGNAD, UTANFÖR TÄTORT
Norrbottnens län	33 643	2,9%	82%	31%
Stockholms län	296 507	25,2%	91%	42%
Örebro län	28 985	2,5%	81%	43%
Västmanlands län	24 240	2,1%	86%	45%
Dalarnas län	40 406	3,4%	77%	46%
Uppsala län	38 897	3,3%	86%	47%
Kalmar län	27 999	2,4%	78%	47%
Västernorrlands län	31 077	2,6%	79%	49%
Jämtlands län	23 884	2,0%	77%	50%
Skåne län	141 787	12,0%	83%	52%
Södermanlands län	25 273	2,1%	87%	56%
Sverige	1 176 917	100,0%	85%	57%
Östergötlands län	40 442	3,4%	88%	57%
Gävleborgs län	32 270	2,7%	85%	59%
Västerbottens län	40 144	3,4%	90%	61%
Jönköpings län	39 994	3,4%	82%	64%
Värmlands län	36 947	3,1%	77%	66%
Kronobergs län	25 268	2,1%	82%	67%
Västra Götalands län	185 215	15,7%	83%	69%
Blekinge län	15 309	1,3%	83%	70%
Hallands län	39 507	3,4%	87%	71%
Gotlands län	9 123	0,8%	90%	83%

Vilka är de 3 procenten?

I promemorian *Befordringskravet i postförordningen* från december 2020 föreslog regeringen som tidigare nämnts att befordringskraven behöver sänkas ytterligare till att minst 85 procent av de inrikes brev som lämnas in för tvådagarsbefordran ska ha delats ut inom två arbetsdagar, samt att minst 97 procent av breven ska ha delats ut inom fyra arbetsdagar. Det är dock relevant att fråga sig vilken landsomfattande posttjänst och vilken befordringstid som ska gälla för de sista tre procenten? I Sverige finns det ungefär 5 miljoner hushåll och 1,2 miljoner arbetsställen. Tre procent motsvarar 150 000 hushåll eller 36 000 arbetsställen. Det är lika många personer och företag som bor och verkar i Jämtlands län och Blekinge län tillsammans. En inte helt försumbar andel.

Under 2023 kommer den så kallade Postfinansieringsutredningen presenteras med förslag om hur den samhällsomfattande posttjänsten i Sverige ska finansieras i framtiden. Det finns rikligt med både utmaningar och problem i postväsendets funktionssätt som utredningen behöver ta hänsyn till. En viktig fråga att ställa sig är huruvida posttjänsterna i Sverige verkligen är en välfungerande marknad. Trots att det gått nästan 30 år sedan postmonopolets avskaffande har det statliga företaget Postnord en nästan total dominans med 80 procent av brevmarknaden och 60 procent av marknaden för inrikespaket. Dominansen gör det också nästintill omöjligt för en mindre aktör att kunna etablera sig på postmarknaden utan att i någon del av varuledet vara beroende av Postnord.

Företagarnas förhoppning är avslutningsvis att denna rapport ska vara ett användbart underlag till de politiker och utredare som under kommande år ska lämna förslag och besluta om framtidens postala servicenivå. Undersökningens resultat visar tydligt att Sveriges företagare har – och även under en överskådlig tid kommer att ha – ett stort behov av att skyndsamt kunna skicka och ta emot brev och paket. För att det ska vara möjligt är det helt nödvändigt att staten säkerställer att hela landet har ett välfungerande postväsende – och inte överger sin post.

Häng med i debatten
och följ *@foretagarna*
på Twitter, Instagram,
LinkedIn och Facebook!

företagarna

Företagarna Sverige Service AB, Rådmansgatan 40, 106 67 Stockholm
foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08 – 406 17 00